

פרוטוקול מס' 19/ג

מישיבת ועדת הכנסת ביום שלישי,
ז' בשבט תשי"ח (28.1.1958)
בשעה 8.30

נ ו כ ח ו : חברי הוועדה:

ב. אזניה - היו"ר
ע. איכילוב
א. אלטמן
ש. בנה
הרב י. מ. לוין
ח. למדן
ג. מועדי
נ. ניר (סגן יו"ר הכנסת)
ד. נצר
א. רוזאל-נאור
א. עבאס
י. ש. רוזנברג
ש. שורש
ג. שוקן

מודמנים:

י. גורי - יו"ר ועדת הכספים (לסעיף ג'
י. בדר - חבר ועדת הכספים " ")
ח. כהן - היוע"מ לממשלה (לסעיף א'
ז. שר - יוע"מ " ")
מ. רוזנס - מזכיר הכנסת
ש. בזק - מזכיר ועדת הכספים (לסעיף ג'
ג. בר-יוסף - מזכ"ח הכנסת (לסעיף א')

סדר-היום: א. חוק הגמלאות לחברי הכנסת (קריאה ראשונה) עמ' 8 - 2
ב. אישור הצעת יו"ר הכנסת והסגנים לא לקיים ישיבות כנסת בימים 28.1.58 ו-4.2.58 " 9
ג. סדרי הדיון בתקציב לשנת 1958/59 " 13 - 9
ד. סדרי עבודת הכנסת עד לסיום הדיון בתקציב " 13

ע. איכילוב:
לפני שהוועדה תתחיל בסדר-היום שלה, ברצוני להעלות כאן את ענין הפסקת הישיבה אתמול. אינני מדבר על היושב-ראש, אלא על עצם העובדה שישיבת הכנסת ננעלה בצורה זו. אינני מדבר על השעתיים שהכנסת הפסידה, אבל הדברים מתפרסמים בעתונות ומקבלים צורה לא יפה.

א. רוזאל-נאור:
אם יו"ר הישיבה לא נהג בסדר יש לפנות בענין זה לוועדת הפרושים ולא לוועדת הכנסת.

ע. איכילוב:
הערתי לא היתה מכוונה ליושב-ראש.

א. רוזאל-נאור:
במידה שהענין נוגע להופעות של השרים ויחסם של השרים ויחסה של הממשלה לעבודת הכנסת, אני חושבת שהגיע הזמן לערוך אחת ולתמיד את הסעיף 8 התקנון בצורה כזאת שגם הממשלה תדע מה כתוב בו.

היו"ר ב. אזניה:
אין זו בעיה של היושב-ראש. לפי דעתי זו בעיה של צורך ביתר זהירות ותכנון בעבודת הכנסת. צריכה להיות רזרבה לעבודת הכנסת במידה כזאת שלא יהיו תלויים בכך אם שר יכול לבוא או אינו יכול לבוא. זו בעיני הבעיה.

אני מציע שוועדת הכנסת תביע את דעתה ליו"ר הכנסת והסגנים שאנחנו מבקשים לדאוג לכך שתכנון עבודתה של הכנסת יהיה כזה שלא יישנה דבר כזה.

ס. רוזסי:
ברצוני לספר לכם מה אירע אתמול. ישבתי בחדרי וארחתי חבר הפרלמנט הבריטי. אחרי השיחה אתו הייתי צריך להראות לו את ישיבת הכנסת. לפתע הודיעו לי על נעילת הישיבה. בהזדמנות זו סיפר לי האורח כי דבר כזה אינו יכול לקרות בפרלמנט הבריטי. בתשובה לשאלתי מה קורה במקרה שמסיימים את סדר היום שנקבע לפני הזמן שחשבו, השיב לי, כי שם יודעים החברים שעלולים להביא לדיון דבר שלא נקבע בסדר-היום, או סעיף שנקבע לשעה מאוחרת יותר, ועל כן הם דרוכים יותר ומוכנים לכל דיון.

במקרה של אתמול שר הפנים חשב שיש לו יותר זמן וכי הדיון שהתנהל בסעיף הקודם יימשך זמן רב יותר, ובינתיים קיים ישיבה אחרת בבנין אפנת. הוא לא הספיק לרדת, כאשר הגיע הסעיף הנוגע לו, לדיון בכנסת, ועל כן נעלו את הישיבה.

היו"ר ב. אזניה:
אני חוזר על הצעתי שיש צורך ביתר תכנון וזהירות בעבודת הכנסת, וכי נמסור דעה זו ליו"ר הכנסת והסגנים.

ע. איכילוב:
אני מציע שנקבל את הצעת יו"ר הוועדה.

היו"ר ב. אזניה:
נעבור עתה לדון בסדר-היום שלנו - חוק הגמלאות לחברי-הכנסת.

א. חוק הגמלאות לחברי-הכנסת (קריאה ראשונה):

היו"ר ב. אזניה:
בישיבה הקודמת קיימנו הצבעה על סעיף 8. אני מציע שבקריאה הראשונה נקבל אותו כפי שקיבלנוהו בישיבה הקודמת. בקריאה השניה נוכל לדון בו מחדש.

נעבור עתה לסעיף 9.

סעיף 9:

היו"ר ב. אזניה:

יש לי שאלה לגבי סעיף זה שיש בו שורה של הוראות של סעיפים של חוק שרות המדינה. עמדי על הסעיפים הללו שבחלקם הגדול דנים בפרוצדורה של הגשת תביעה לפנסיה. נראה לי שאין לעשות דין אחד לפקידים מדרגות שונות ולחברי הכנסת.

אני גם מעלה את השאלה אם חברי-הכנסת צריכים לקבל את הגמלא שלהם מן האוצר או מגזברות הכנסת. נראה לי שיותר נוח יהיה לחבר-כנסת שיסיים את כהונתו אם יקבל את הגמלא מגזברות הכנסת. כאן יש מנגנון פנימי המכיר את חבר-הכנסת והוא ידאג לכך שיקבל מה שצריך לקבל, מבלי שיהיה צורך לפנות.

ז. שר:

סעיף זה נוסח כך משום שגזבר הכנסת אמר שאין ביכולתו לבצע את החוק הזה. נוסף לכך, מכיון שהמרובר הוא במתן גמלאות גם לשאירים ויש בעיות של חישובים, היה גזבר הכנסת מעדיף שהביצוע ייעשה בידי המנגנון שקיים במיוחד לתשלום גמלאות.

ח. למדן: גזברות הכנסת יכולה להשתמש במנגנון הקיים לשם החישובים האלה.

היו"ר ב. אזניה:

הבעיה אינה קלה ואינני מכחיש שבכך מטילים עומס לא קל על הגזברות. פרוש הדבר תוספת איש אחד. (קורא סעיף 35 לחוק שירות המדינה (גמלאות)).

היוע"מ ח. כהן:

במקום הסעיף הזה אפשר לכתוב: יו"ר הכנסת יקבע בתקנות את דרכי הבקשה וסדרי הדיון בבקשה לגמלאות.

ע. איכילוב:

היסוד צריך להיות ברור: כאשר חבר-כנסת זכאי לגמלא הוא צריך לקבל אותה גם מבלי שיבקש. הנתונים ידועים לגזברות הכנסת.

היוע"מ ח. כהן:

וכאשר יש שאירים, כיצד יידע גזבר הכנסת כמה שאירים יש?

ח. למדן: הם יכולים לפנות לגזברות.

ג. בר-יוסף:

הקושי הוא לעקוב אחרי שינויים שיחולו במצבו של חבר-הכנסת הזכאי לגמלא. מדוע לא יוכל הביצוע להיות בידי אגף הגמלאות של החשב הכללי?

היו"ר ב. אזניה:

אין זה צעים לחבר-הכנסת, אגב שיש מתפקידו בכנסת, להקלע לאגף הגמלאות של החשב הכללי.

ע. איכילוב:

יו"ר הוועדה צודק. אפשר לנסח את הסעיף כך שהגמלאות ישולמו ע"י גזברות הכנסת מתקציב הכנסת. השאלה היא אם על חבר-הכנסת הזכאי לגמלא לפנות בענין זה או לא. אני מסכים להצעת היועץ המשפטי שיו"ר הכנסת יקבע תקנות לצורך זה, אבל מבלי שחבר-הכנסת יזדקק לפנייה.

ח. למדן:
אי-אפשר לעשות את יו"ר הכנסת לעובר על החוק.
אם אין יודעים בדיוק מה היה מצבו של חבר-הכנסת
וישלמו לו פחות או יותר יהיה בכך משום עבירה על החוק. לדעתי מוכרחה
לחיות פניה של הזכאי לגמלא. אי-אפשר לטמון פח לממונה על ביצוע החוק.

היוע"ם ח. כהן:
צריכה להיות פניה, אבל לא צריך להזכיר את זה
במפורש.

ע. איכילוב:
במקום שחבר-הכנסת יכתוב לגזברות הכנסת ויבקש
ממנה לשלם את הגמלא, גזברות הכנסת תדע שחבר-הכנסת
זכאי לגמלא והיא תפנה אליו ותבקש ממנו פרטים.

ש. בבה:
לא טומנים כאן פח. במקרה שתהיה עבירה על חוק
הגמלאות יפנו ליו"ר הכנסת. כך נוהגים גם בחוק
החסינות. אם אין פונים ליו"ר הכנסת, אין הוא מתערב. אם פונים -
הוא מתערב. ברור שאין חבר-הכנסת הזכאי לגמלא צריך לפנות בבקשה
בענין זה.

ג. ניר:
הדבר הוא פשוט. כשם שגזברות הכנסת פונה לכל
חבר-כנסת חדש ומבקשת ממנו פרטים כדי לחשב את
משכורתו, כך היא תעשה גם לגבי חברי-הכנסת הפורשים מן הכנסת וזכאים
לגמלא, ומספרם של אלה אינו מגיע ל-120.

ח. למדן:
אני מוכנה לקבל את הצעת היוע"ז השפטי, אם כי
אינני מקבלת את הדעה שמושמעה כאן שחרפה לפנות
בבקשה לקבלת גמלאות. גם נכה מלחמת השחרור, כל הכבוד לו, פונה בבקשה
ואין זו בושה. אבל אם חברים רואים בכך פגיעה אני מוכנה לוותר בענין
זה. אבל אני מתקוממת נגד זה שגמלאות תהיינה אוטומטיות וחובה כמו
המשכורת.

היו"ר ב. אזניה:
גם אם הגמלאות תהיינה אוטומטיות, אני רוצה
להבהיר להוועדה שאינני רואה שום חרפה בפניה.
אני רואה רק סבך אנושי והתדיינות עם זה שצריך לתת לי את זכותי.

היוע"ם ח. כהן:
הנוסח שלי הוא: "יושב ראש הכנסת ממונה על ביצוע
חוק זה ויתקין תקנות לביצועו; הוא ימנה ממונה
על גימלאות חברי-הכנסת ויקבע, בתקנות, תפקידיו וסמכויותיו."

היו"ר ב. אזניה:
המלה "תקנות" אינה רצויה כל-כך בגלל הצליל
המשותף שלה עם "תקנון" הכנסת.

היוע"ם ח. כהן:
תקנות מרושן פרטום ולא אד-הוק. יש בתקנות
ערובות. זוהי מין חקיקה המגיעה לידיעת הציבור
ואין זה דבר פנימי בלבד.

ג. בר-יוסף:
אני מסתכל על החוק הזה מנקודת מבט של ביצוע
חלק וללא סיבוכים. לנו קשה לחקור ולדעת אינו
גמלא מקבל חבר-הכנסת שפרש מקופת המדינה או קופת ציבורית אחרת. אצל
החשב הכללי יש כל הנתונים האלה והוא יכול לשלב אותם. אצלנו זה
יגרום לעיכוב. נוסף לכך אני צריך לבקש את הכסף מן החשב הכללי,
ואם כי הסכומים האלה מופיעים בתקציב, עליו לשחרר אותם מדי חודש בחודש.

היו"ר ב. אזניה:
האם הצעת היוע"ם משחררת אותנו מכל הבעיות האלו?

היוע"ם ח. כהן:
היא כוללת הכל.

הצעה זו מקלה עלינו כעת, אבל היא תגרום לסיבוכים אחר-כך.

ח. למדן:

כאשר תצטרך לקום רשות שמצטרך להתקין תקנות יהיו סיבוכים. בחוק יש להגדיר תחומים ברורים. אין ברידה אחרת.

היו"ר ב. אזניה:

ע. איכילוב:
ראשית, צריך להיות ברור שהגמלא תשתלם מתקציב הכנסת. שנית, שכאשר חבר-כנסת יהיה זכאי לגמלא תפנה אליו גזברות הכנסת ותבקש ממנו את הפרטים הדרושים.

א. רוזיאל-נאור:
בדיוק כשם שחבר-הכנסת אינו פונה בבקשה לקבלת המשכורת, כך אינו צריך לפנות בבקשה לקבלת הגמלא. הפרטים האישיים שלו ידועים לגזברות הכנסת, והיא יכולה תמיד לבקש ממנו להמציא לה פרטים נוספים.

ז. שר:
אינני רואה שום קושי חוקי בהטלת חובת התשלום על גזברות הכנסת. אינני רואה גם שום מניעה לקבוע מה צריכה גזברות הכנסת לעשות על מנת לשלם את הגמלא ובאיזה אופן היא יכולה לחקור ולדעת את מצבו של מי שחל מכהן בכנסת. אבל יש קושי אחד וזוהי הבעיה של תשלום מתוך תקציב הכנסת. למעשה, הדבר הזה אינו קיים. הדבר היחיד שקיים בחוק הוא הרשאה פשר האוצר לשלם מתוך קופת המדינה מדי חודש בחודשו כסף לכנסת. זהו טשטשות היחידה של חוק התקציב. לכן ביתר חוקי הגמלאות כתבנו שהגמלאות ישולמו מאוצר המדינה. והמשמעות של אסעיף כזה היא, בין אם יש לזה הקצבה מפורשת ובין אם אין, שהמדינה חייבת לשלם את הגמלא. אם אומרים שהגמלא תשולם מתקציב הכנסת אין לזה שום משמעות חוקית.

ש. בבה:
בעיני נראים כמה דברים כתמוהים מאד. אם זה יהיה חוק ואם זה יכנס לתקציב שהכנסת תקבל אותו - מה חשיבות יש למדינה מאיזו קופה היא משלמת את הטכומים האלה?

אינני רואה גם מדוע יש לכלול בחוק את פרטי הביצוע. לדעתי אפשר לקבל את הנוסח הכולל של היועץ המשפטי, ואחר-כך אפשר יהיה להתקין את התקנות.

ג. ניר:
הנשיאות קבעה את תקציב הכנסת וועדת הכנסת מאשרת אותו. אחר-כך מאשרת אותו הכנסת כולה בחלק מתקציב המדינה. אינני מבין מה הקושי שבדבר. בדיוק כשם שבתקציב הכנסת יש סעיף "משכורות חברי-הכנסת", יהיה גם סעיף "גמלאות לחברי-הכנסת".

היו"ר ב. אזניה:
אני מוכן לקבל את הצעתו של הית"ם לכתוב שיו"ר הכנסת ממונה על ביצוע החוק, מבלי לפרש שהוא רשאי להתקין תקנות.

היוע"מ ח. כהן:
אם כתוב שהוא ממונה על ביצוע החוק, זה כולל גם סמכות למנות את הפקידים הדרושים לביצוע החוק, אבל אין זה כולל סמכות להתקין תקנות. את זאת יש לאמר במפורש, כמו שאנחנו עושים בחוקים אחרים.

ג. ניר:
אם נכתוב שיו"ר הכנסת "רשאי" להתקין תקנות, ז"א שהוא יכול גם לא להתקין תקנות.

היוע"מ ח. כהן:

נכון. הוא יכול גם לא להתקין.

אני תמים-דעים עם ח"הכ בבה שאין כל קושי בהתקנת תקנות. יו"ר הכנסת יכול להקים ועדה מצמצמת מאד והיא תקיין את התקנות האלו. אנחנו נביא בפניהם טיוטה של תקנות והם יאפרו על זה ויו"ר הכנסת יאשר אותן. אנחנו יכולים גם להתקין תקנות ולהביאן בפני ועדת הכנסת. גם בזה אין שום קושי.

היו"ר ב. אזניה:

זו תהיה הכבדה על היושב-ראש. לכן טוב יהיה יותר אם אנחנו כאן נראה את התקנות ובמליץ עליהן בפני יו"ר הכנסת.

היוע"מ ח. כהן:

בסעיף 9 מופיעים הסעיפים 43, 44, 45, 46, 47, 48, אצ שהם סובסטנטיביים לגבי עובד מדינה אבל אין בהם צורך לגבי חבר-הכנסת. סעיף 48 קובע שאין זכות להעביר גמלא או לשעבדה, אלא לתשלום מזונות.

ש. בבה:

אני מקווה שבקריאה השניה נחזור גם להצעתו של היוע"מ ביחס לגמלא. על זה אינני רוצה לדבר. אבל צריך לעשות ניתוק מוחלט גאין לעשות השוואות בין חבר-כנסת לבין עובד המדינה. לכן, יש למחוק את כל סעיף 9. את סעיף 48 של חוק שרות המדינה (גמלאות) הייתי מכניס כאן כסעיף נפרד.

ז. שר:

יתר הסעיפים המוזכרים בסעיף 9 הם כאלה שאפשר לגסח אותם בתקנות, פרט לסעיף 48, שעליו אי-אפשר לוותר.

היו"ר ב. אזניה:

ז"א שאנו מחליטים למחוק את סעיף 9 כפי שהוא ולקבל את הנוסח של היוע"מ.

י. ש. רוזנברג:

אני מציע למנות ועדה מצומצמת בת 3 חברים שתעבור על הסעיפים האלה ותראה איזה מהם מתאים לחוק הגמלאות של חברי הכנסת. בסעיף 42 למשל, מדבר על ענין האפוסטרופוס על כספי שאיר. ענין זה נוגע גם לחבר-הכנסת.

ז. שר:

על הסעיף הזה אפשר לוותר, מפני שהוא ישנו גם בחוק הכללי.

ג. בר-יוסף:

הוועדה מטילה תפקיד מסוים על יו"ר הכנסת - האם לא רצוי להודיע לו על-כך?

היו"ר ב. אזניה:

אינני מתנגד לכך.

ה ר ח ל ט

סעיף 9 ינוסח כך: "יושב ראש הכנסת ממונה על ביצוע חוק זה ויתקין תקנות לביצועו; הוא ימנה ממונה על גמלאות חברי-הכנסת ויקבע, בתקנות, תפקידיו וסמכויותיו."

סעיף 10 - יימחק.

סעיף 11 - נ ת ק ב ל.

סעיף 48 לחוק שרות המדינה (גמלאות) ינוסח כסעיף נפרד בחוק גמלאות חברי-הכנסת.

ס ע י ף 12:

האם הסעיף הזה חל גם על חברי מועצת המדינה הזמנית?

היו"ר ב. אזני:

בסעיף 1 כתוב "חבר הכנסת כמשמעותו בחוק המעבר". פרוש הדבר שזה מתחיל מן הכנסת הראשונה ולא ממועצת המדינה הזמנית.

ז. שר:

עלינו להחליט בענין זה.

נ. ניר:

החוק הזה צריך לחול על אלה מחברי הכנסת, יותר נכון על שאיריהם של אותם חברי-כנסת שנפטרו ושלפי החוק הזה היו זכאים לגמלא.

ח. למדן:

ברור שאם לפי החוק הזה מניעה לחבר-כנסת גמלא, אין להבדיל בין שאיריו של חבר כנסת שנפטר לפני קבלת החוק לבין שאיריו של כל חבר-כנסת אחר.

ע. אנכילוב:

לדעתי יש לכלול בחישוב של שנות הכהונה גם את השרות במועצת המדינה הזמנית.

א. אלטמן:

אני מציע שנאמר שתחולת החישוב היא מ-16.5.48.

ש. שורש:

אין לזה כל קשר עם תחולת החוק. במקום שכתוב "מי שהיה חבר-כנסת 5 שנים" צריך לכתוב "חבר-כנסת לרבות מי שהיה חבר מועצת המדינה הזמנית".

היוע"מ ח. כהן:

בסעיף 5 נכתוב "תבוא במנין גם תקופת כהונת במועצת המדינה הזמנית".

ז. שר:

ברצוני להפנות את תשומת לב חברי הוועדה שהכוונה בסעיף 12, במקום שכתוב "ואולם הוראות סעיף 7 לא יחולו..." הכוונה היא למענק של 11%.

ה ר ח ל ט

בסעיף 5 להוסיף את המלים "תבוא במנין גם תקופת כהונה במועצת המדינה הזמנית".

לקבל סעיף 12.

ע. איכילוב: אני מבין שהוועדה סיימה את הקריאה הראשונה בחוק הגמלאות. הודעתי בזמנו שאני אבקש את הוועדה לחזור לדיון במושג "שאירים". אינני מקבל את ההגדרה ששאירים הם רק-אשה וילדים. אני מציע להרחיבו כך שיחול גם על צאצא הורים ובני-אחים יתומים ונכדים יתומים.

**ב. אישור הצעת יו"ר הכנסת והסגנים לא לקיים ישיבות כנסת בימים
28.1.58 ו-4.2.58:**

היו"ר ב. אזניה: אני מביא לאישורה של ועדת הכנסת את הצעת יו"ר הכנסת והסגנים לא לקיים ישיבה בערב, וכן לא בערב יום ג' ה-4.2.58, שבו תערך קבלת הפנים המסורתית לרגל יום כינונה של הכנסת.

ה ר ח ל ט

לאשר את הצעת יו"ר הכנסת והסגנים לא לקיים ישיבת כנסת בערב יום ז' בשבט תשי"ח (28.1.58) ובכך בערב יום י"ד בשבט תשי"ח (4.2.58) שהוא יום כינונה של הכנסת.

ג. סדרי הדיון בתקציב לשנת 1958/59:

היו"ר ב. אזניה: ברצוני להביא לידיעת ועדת הכנסת את השתלשלות העניין בקשר לסדרי הדיון בתקציב לשנת 1958/59. ועדת הכספים טיפלה בהצעה לסדרי הדיון בתקציב. בשלב האחרון הוזמנתי בתור יו"ר ועדת הכנסת להשתתף בדיונים על-מנת להביא הצעה. יו"ר ועדת הכספים יביא בפניכם הצעה זו. יש מכלול הצעות שהראשונה בהן היא 14 שעות לזריחה הכללי.

אני מציע שוועדת הכנסת תאשר את ההצעה הראשונה של 14 שעות לדיון הכללי, מכיון שיו"ר ועדת הכספים טרם הגיע.

ש. בנה: אינני יכול שלא להביע את צערי שהוועדה הזאת, לא בפעם הראשונה, בעניין הנוגע אך ורק לה, מועמדת בפני עובדה מוגמרת שמישהו אחר עשה את המלאכה. כפי הנראה שיש לחברי ועדת הכספים זמן רב כל כך שהם יכולים לעסוק בעניינים לא-להם. בשנה שעברה ישב אתנו כאן יו"ר ועדת הכספים ודנו בשאלה זו. יש לי יסוד להניח שלחברי ועדת הכנסת יש בסיון יותר גדול בשטח זה מאשר לחברי ועדת הכספים. אני מתפלא על יו"ר ועדת הכנסת שנתן הסכמתו להוציא ענין זה משטח הדיונים של ועדת הכנסת, ואפילו השתתף בדיונים של ועדת הכספים.

ע. איכילוב: לא אחזור כאן על דבריו של ח"הכ בנה שהם נכונים וצודקים. ועדת הכנסת לא תוותר על הסמכויות שהחוק והתקנון מקנים לה, והיא גם אינה צריכה לוותר עליהן;

מכיון שגם אם הדיון יתחיל ביום שני תהיה לנו שהות מספקת לדון על סדרי הדיון - וכל הצעה שתתקבל לא תפחת מ-12 שעות - אני מציע שנדון בשאלה זו בישיבתנו הרגילה בשבוע הבא.

היו"ר ב. אזניה: הצמת היא שאנחנו שוכחים מדי שנה בשנה כיצד מתרחשים הדברים. עברתי על הפרוטוקול. לפני שנה, שאחר שהיה קודם דיון מפורט בוועדת הכספים, דנה ועדת הכנסת בשאלה זו. שום דבר חדש לא נתרשש השנה. ועדת הכספים בענין זה רגישה, מפני שעליה הוטל לתכנן את העבודה בזמן מצומצם, ויו"ר ועדת הכספים נתון ללחץ הזה. ועדת הכספים עסקה בזה לא מעודף זמן (ישיבותיה נתקיימו עד אחרי הצות) אלא משום שהיא נתונה בתוך העניינים האלה. לכן אני מציע לקבל את ההצעה של 14 שעות, כדי שהסיעות תדענה כיצד לכלכל את זמנן.

סדרי הדיון בתקציב

י. ש. רוזנברג:
אני מוכן להסכים לכל הסדר שהוא, פרט להסדר זמני. כדי לדעת איך ומי ידבר בכל סיעה יש לדעת את כל ההסדר שמוצע לדיון השנה. לדעתי אין הענין הזה יכול להדחות עד יום שני או של ישי הבא. עלינו לסיים את הדיון הזה עוד השבוע.

היו"ר ג. אזניה:
אני מציע שבקש מיו"ר ועדת הכספים לבוא ונמשיך בדיון זה עד שנגיע לכלל החלטה.

ש. בבה:
אני מציע לאשר את ההסכם שנתקבל בוועדת הכספים.

(יו"ר ועדת הכספים וחבר-הכנסת בדר מצטרפים לישיבה).

י. גורי:
ועדת הכספים הטילה על ח"כ בדר ועלי להביא לידיעת ועדת הכנסת שהוועדה שלנו, כמו בכל שנה מחפשת דרך כיצד לשפר את סדרי הדיון. בענין זה אנו עומדים במגע תדיר, מדי שנה בשנה, עם יו"ר ועדת הכנסת, וכך עשינו גם השנה. הוא אמר לי שאם ועדת הכספים תמצא דרך להכניס שיפור בסדרי הדיון בתקציב, הרי ועדת הכנסת תשמע ברצון את ההצעה, ובמידה שההצעות תתקבלנה על דעתה, היא תאשר אותן.

קיימנו כמה דיונים בענין זה. נקבעה גם ועדת משנה והיא ישיבה אמר 3 שעות וסיכמה על דעת כל חברי ועדת המשנה הצעה, שאקרא אותה בפניכם. הבוקר הבאתי את הצעותיה של ועדת המשנה לוועדת הכספים והיא גם כן אישרה אותן פה-אחד, ללא חילוקי-דעות.

(קורא את ההצעה המצורפת לפרוטוקול).

אני מוכרח לציין את התרומה שגרם ח"כ בדר לגיבוש הצעה זו. הגרעין של הצעה זו, שממנינו בנינו את כל ההצעה, הוא הרעיון של אחוד של 2 מחזורי דיון למחזור אחד. הראשון שהעלה את ההצעה הזאת היה ח"כ בדר. אני רואה חובה לעצמי לציין את הדבר הזה.

כמו שבכל שנה מנסים לשפר את סדרי הדיון בתקציב, כך יש לראות גם את ההצעה הזאת כנסיון לשיפור. נסיון זה הוא קצת מהפכני. הנסיונות הקודמים היו תיקונים לא מהפכניים ביותר. אינני יודע אם הנסיון המהפכני במקצת יצליח.

אני ממליץ בפני ועדת הכנסת שתאשר את ההצעה הזאת. שיתפתנו בדיון את יו"ר ועדת הכנסת, את מזכיר הכנסת. כמובן שתצעה זו אינה מחייבת את ועדת הכנסת, אבל ליו"ר ועדת הכנסת נראה הדבר.

י. ש. רוזנברג:
אני מבין שלפי הצעה זו ישיב היו"ר לפרק הנוגע למשרד אחד, ואחר-כך יצביעו על כל הסעיפים?

י. גורי:
ההצעות תהיינה על המשרד כולו, אבל אם תהיה סיעה שתבקש להצביע במיוחד הסתייגות אחת שלה, היא תודיע על-כך ליו"ר ויצביעו בנפרד על הסתייגות זו.

היו"ר ג. אזניה:
האם תשמענה המלים "מי בעד ההסתייגות?"

י. גורי:
ודאי.

ראשית יצביעו על אותה הסתייגות שיש הסתייגות שתהיה סיעה ביקשה להצביע עליה בנפרד. אחר-כך יצביעו על תקציב אותו משרד לפי הצעת הוועדה.

ע. איכילוב :

ביחס למספר הכולל של השעות אין ההצעה המוסכמת ע"י ועדת הכספים מביא שנוי רב. יש הקטנה של כשלוש שעות לגבי השנה שעברה. השינוי הוא בזה שבסדר החדש יהיה לאופוזיציה פחות זמן מאשר בסידור של השנה שעברה.

נאמר לי שהצעתם כוללת גם הגבלה של הזמן העומד לרשות השרים. האם יש הגבלה כזאת או אין? אני גם מבקש הסבר נוסף לסדר אאצאצאא. הדיון בהסתייגויות.
היו"ר ב. אזניה : אין הגבלה כזאת.

י. בדר :

הדיון על ההסתייגויות יהיה יחד עם הדיון הכללי על המשרדים. 7 שעות אלו צריכות להיות מובלעות בתוך הדיון על הסעיפים האחרים.

ש. בזק :

41 שעות מתחלקות בין כל הסיעות. לסיעות האופוזיציה מוסיפים עוד 7 שעות.

ע. איכילוב :

אני מבין שהזכות המיוחדת היא רק לגבי הצבעת ההסתייגויות אבל לא לגבי הנמקתן. אם כך הוא הדבר, אינני רואה טעם בהסתייגויות האחרות, שיצביעו עליהן כולן יחד, ואחר-כך על תקציב המשרד כולו. אני הייתי מציע שנוסף להסתייגויות המוסכמות תנתן רשות להסתייגות כוללת אחת לתקציב המשרד כולו.

היו"ר ב. אזניה :

אי-אפשר להתווכח על הסתייגות כוללת זו.

ש. בבה :

ההערות שהשמעתי קודם על הדיון בוועדת הכספים בעיגן עומדות. (היו"ר: גם דעתי בעינה עומדת). אינני יכול לאמר שאני מרוצה מאד מן הנסיון הזה, וזה רק נסיון. בכל הדיונים על נושא זה בוועדת הכנסת ההנחה היתה שאי-אפשר לדחוס לחודש אחד את הדיון שבו מתרכז עיקר תפקידו של הפרלמנט. בכיוון זה היו כל מיני הצעות אבל אינני רואה שחל שינוי. כאן טושטש הגבול בין הקריאה הראשונה לשניה ואינני שש לקראת תקדים כזה. כי יש הגיון וטעם לקריאה שניה לחוד.

ה"כ איכילוב צודק כאשר הוא אומר שאין לעשות אוטומטיזציה של ההצבעה על ההסתייגויות. אך מכיון שההצעה שיו"ר ועדת הכספים הציג היא פרי עבודה קולקטיבית, אינני רואה כל טעם שנכנס עכשיו לדיונים מפורטים ואני מתייע שההסכם הזה יכנס לפרוטוקול של ועדת הכנסת ואנו נאמץ את ההצעה כאילו אנו עיבדנו אותה. הצעה זו תשמש לנסיון לשנה אחת. אני מציע לאשר את ההצעה שהובאה בפנינו.

ע. איכילוב :

אנו מציעים לא לכלול בהצעה זו את ההוראה שתקציב הכנסת יונח על השולחן ב-1 בינואר ולכל המאוחר ב-15 בו, כי זה נסיון לשנה אחת, ואת המועדים האלה כבר עברנו.

י. ש. רוזנברג :

אני מציע למחוק את הפסקא של פיה רשאי השר לענות על כל פרק ופרק. השר יכול בין כך תמיד לדבר. במקום זאת אני מציע לכתוב: עונה השר, רשאי יו"ר ועדת הכספים להשיב. ז"א שאם יו"ר הוועדה לא ירצה להשיב, הוא לא ישיב. אני מציע שההצבעה על תקציב הפיתוח של אותו פרק תתקיים בנפרד מן ההצבעה על התקציב הרגיל של אותו הפרק.

ש. בזק : מוכרחים להצביע לחוד.

י. ש. רוזנברג : אני מבקש שהדברים ייאמרו במפורש.

י. בדר: ברור שהסדר הזה מטשטש את הגבול, אבל לא את הגבול שבין הקריאה הראשונה לקריאה השנייה, אלא בין הדיון על המשרדים לבין הדיון על ההסתייגויות.

אשר לחסכון בזמן - נכון שאין חסכון בולט בזמן של הסיעוץ המשתתפות בדיון. לעומת זאת בולט החסכון בזמן של יו"ר הוועדה והשרים המופיעים בדיון, כי עד היום נהגו השרים להשתתף גם בדיון על המשרדים וגם בדיון על ההסתייגויות. כאשר מופיעים 16 שרים בדיון האוטונומיה מקופחת. נכון שלנו יש 7 שעות, ויתרנו על 14 שעות, אבל כדאית לנו תרומה זו.

י. גורי: לגבי ההצבעה על ההסתייגויות לא תהיה כאן כל הרעה, מכיון שבכל מקרה שסיעה תבקש לחדגיש הסתייגות שלה ע"י הצבעה נפרדת היא תוכל לעשות זאת. הכלל הוא שאין הצבעה על כל הסתייגות, אלא על צרור הסתייגויות של כל משרד יחד, פרט לאותם הסעיפים שסיעות מבקשות להוציא ולהצביע בנפרד.

אי-אפשר לאמר שאין טעם בדבר; קודם כל יש ויכוח כללי ובוויכוח הזה דברי הסיעות ידברו בעקימין ובמישרין על ההסתייגויות שלהם. הם מסבירים את עמדותיהם, הדברים מובאים לידיעת חברי הכנסת וגם בעתונות ואחר-כך יש הצבעה. אי-אפשר לאמר שאין טעם בהצבעה כוללת על צרור הסתייגויות. לפי דעתי הצבעה על כל הסתייגות לחוד יש בה פחות טעם מאשר בהצבעה המכוונת הזאת.

הניסוח הזה אולי אינו כל כך טוב, אבל הוא לא מקרי. יש בו איזה חידוש ברור שאם מסתייגים מנקקים, לפעמים יו"ר ועדת הכספים מוותר על התשובה. בדרך כלל הוא איננו יכול לנהוג כך, כי יש בוויכוח כזה משום זלזול בכנסת ובמנמקים. זה לא ענין של הצבעה בלבד. השר צריך לשבת בכנסת, להקשיב לוויכוח ולהשיב. יו"ר ועדת הכספים אם הוא רואה צורך בכך - מוסיף. אין עליו חובה להשיב. חובה זו הועברה, בהצעה זו, מיו"ר ועדת הכספים אל השר. אפשר אולי למצוא ניסוח יותר מוצלח לזה.

י. ש. רוזנברג: אפשר לכתוב - "משיב השר, ושאי יו"ר הוועדה לא להשיב".

י. גורי: אשר לתקציב הפיתוח - נכון שתקציב הפיתוח מופיע בנפרד. פרוש הדבר שמבחינת החוק הפורמאלי צריך להצביע בנפרד. האמת היא שלא זאת היתה הכוונה. הכוונה היתה שכשם שבמשרד האוצר יש 10 סעיפים או בכל משרד אחר יש מספר מסוים של סעיפים, מוסיפים עוד סעיף אחד שהוא הנוגע לתקציב הפיתוח. עושים אימפליקציה ומצביעים את סעיפי תקציב הפיתוח הנוגעים למשרד המסוים באותו סדר שאנחנו מצביעים על הסעיפים האחרים.

ש. בזק: למעשה, זאת היתה הכוונה, אבל יש להדגיש כי צריך לאמר בזמן ההצבעה: "מי בעד סעיף משרד המסחר והתעשייה, סובסידיות, תעשייה ומלאכה" ומצביעים בנפרד, ואחר כך מצביעים את תקציב המשרד יחד.

היו"ר ב. אזניה: את זה צריך לכתוב במפורש.

י. גורי: מקיימים זאת במחזור אחד של הצבעות.

י. ש. רוזנברג: לה התכוונתי.

ע. איכילוב: אני מציע שהיום נאשר את לוח הזמנים שהוצע לנו, ובשבוע הבא נדון בסדרי ההצבעה.

ה ו ח ל ט

לקבל את לוח הזמנים של הדיון בתקציב כדלקמן:

14 שעות לדיון הכללי

41 שעות לדיון במשרדים בקריאה השניה.

7 שעות הקשורות ל-41 שעות לסיעות המסתייגות.

ד . סדרי עבודת הכנסת עד לסיום הדיון בתקציב:

היור ב. אזניה:
לפי חישוב העבודה שיש עוד בפני הכנסת,
מתברר שהכנסת תצטרך לשבת 4 ימים בשבוע.
כלומר גם ביום ד' לקיים שתי ישיבות וביום ה' ישיבה אחת, כמו
היום בימי ד'. אני מציע להתחיל בהסדר חדש זה כבר בשבוע הבא.

ע. איכילוב:
אני מציע שהכנסת תקיים ישיבותיה עד שעה
11 בלילה ולא עד שעה 10 בלילה, ותתחיל
בהסדר החדש הזה רק כעבור שבועיים ולא מן השבוע הבא כפי שהציע
יור הוועדה. כן אפשר להוסיף עוד ישיבה אחת ביום ד', כך שתקיימנה
שתי ישיבות האחת משעה 10 עד 1 והשניה משעה 3 עד 7 אח"צ.

היור ב. אזניה:
תכנית העבודה של הכנסת דורשת שנתחיל בהסדר זה
מיד.

ש. בבה:
אני מציע להתחיל בסדר החדש החל מן ה-15.2.58.

י. בדר:
אני מציע להתחיל בסדר הזה בשבוע שלאחר השבוע
הבא.

ה ו ח ל ט

- א. הכנסת תקיים ישיבותיה בערב עד שעה 23.00.
ב. החל מן השבוע המתחיל בכ" בשבט תשי"ח (10.2.58)
תשב הכנסת ארבעה ימים בשבוע כדלקמן:
בימים ב', ג' וד' - 2 ישיבות אחת צ ובערב -
משעה 16.00 עד שעה 19.00 ומשעה 20.00 עד שעה 23.00.
וביום ה' ישיבה אחת משעה 11.00.

הישיבה ננעלה בשעה 11,30

=====

הצעות לסדרי הדיון בתקציב

- (1) הצעת התקציב השנתית תונח על שלחן הכנסת בין 1-15 בינואר.
 - (2) שר האוצר יפתח בהוצאתו על מבנה התקציב, ועל סדיניות המסים, השירותים הפיתוח, בשבוע שלאחר הבחנת התקציב על שלחן הכנסת.
 - (3) לאחר הוצאת שר האוצר יקויים ויכוח כללי על כל חלקי התקציב, וועדת הכספים תוסמך לפתוח בדיוניה להכנת התקציב לקריאה שנייה ושלישית מיד לאחר הוצאת שר האוצר.
 - (4) רצוי כי חברי הממשלה יגישו לפני הדיון על תקציבי מסרדיהם, בקריאה סקירה בכתב על פעולת המסרד בטבת התקציב הסוטפת, ועל התכניות לטבת התקציב הבאה.
 - (5) הועדה תביא לכנסת הצעת התקציב, פרקים פרקים - כל פרק וההסתייגויות שירטמו ע"י מיעוט בוועדה - לפי הסדר הבא: א) אימון ההכנסות יהיה כלול במסגרת הדיון על תקציבו של מסרד האוצר; ב) תקציבי המסרדים (כל מסרד בנפרד, כולל חלקו של המסרד בתקציב הפיתוח וסעיפים אחרים בתקציב המסרדים לו); ג) הצעת חוק התקציב.
 - (6) הדיון על כל מסרד (בכלל זה הנמקת ההסתייגויות) יפתח בדברי הסר. המיום הויכוח - כולל דברי התשובה של הסר - יסיב יו"ר הועדה לסתייגים, בעקבות דרישה של הועדה, אם יראה צורך בכך.
 - (7) הצעת חוק התקציב תובא, לאחרונה, ע"י יו"ר ועדת הכספים, ובדיון זה ישתתפו רק הסתייגים; הדיון בהצעת החוק יסתיים בדברי התשובה של יו"ר ועדת הכספים; שר האוצר יוכל להוסיף לדברי יו"ר הועדה, אם יראה צורך בכך.
 - (8) ועדת הכנסת תקבע לוח הטעות לויכוח הכללי, ולדיון מפורט על הצעת התקציב, לפי חלקיו הטונים, לפי הסדר האמור בסעיף 5 לעיל; הזמן יחולק באופן יחסי בין כל סיעות הכנסת - בתוספת מסויימת לסיעות מסתייגות להנמקת הסתייגויותיהן. תוספת הזמן לסיעות אלו תחולק באופן יחסי למספר חבריהן (ולא לפי מספר ההסתייגויות).
 - (9) כל סיעה רשאית להעביר מהזמן העומד לרשותה בויכוח על מסרד מסויים - 30% - כתוספת לסיעות הזמן העומד לרשותה בויכוח על מסרד אחר, ובלבד שתוספת זו תעלה את סיעוד זמנה בויכוח על אותו מסרד למעלה מ-30%. ואולם סיעות שמספר חבריהן לא עולה על יורטו לצבור בדרך זו, של העברת זמן מויכוח על מסרד אחד למטבתו, למעלה מהסעוד הנזכר, למען יוכלו להגיע לרשות דיבור א עד 20 דקה על אותו מסרד.
 - (10) סיעות האופוזיציה שרטמו לעצמן הסתייגויות יוכלו להסתמש בתוספת הזמן שהוקצבה להן להנמקת הסתייגויותיהן - כאמור בסעיף 8 לעיל - לפי הסדר הבא:
 - א) להעביר עד מחצית תוספת הזמן לויכוח הכללי בקריאה ראשונה.
 - ב) יתרת תוספת הזמן לכל סיעה תחולק באופן יחסי בין המסרדים שלתקציביהם הניסח אותה סיעה הסתייגויות;
- ובלבד שכל הופעה בקריאה שנייה לא תעלה על 45 דקות.
- (11) ההצבעות על ההסתייגויות יקויימו כדלקמן:
 - א) לתקציב ההכנסות - לפי סעיפי ההכנסות המפורטות באומדן.
 - ב) לתקציב ההוצאה - לפי מסרדי הממשלה (כולל סעיפי תקציב הפיתוח והסעיפים האחרים בתקציב המסרדים לו).
 - ג) הצבעות בפרדות על פרט מסויים בתקציב ההכנסה או בתקציב ההוצאה יקויימו רק ע"י בקשת סיעה מסתייגת, שתוגט לוועדת הכספים.

12) להלן הצעה לחלוקת הזמן:

10 טעות

(א) קריאה ראשונה - ויכוח כללי

(ב) קריאה שנייה -

- 1) מסרד האוצר (כולל הכנסות, תגמולים לבנים, סיוע טכני, פנסיות רפצויים, הסתמפות הסוכנות, הרזרבה, הוצאות עקב בטול הפטור, תקציבים סיוחדיים, תשלום רבית, הוצאות סונות, קרנות ומפעלים טונים, קוים וקדוחי נפט, בניינים למוסדות ציבוריים ומסלתיים (חלק), רזרבה-פיתוח, תשלום חובות, דפי מחזור לפעולות מסון, הוצאות רשות הפיתוח).
- 2) מסרד החקלאות (כולל חקלאות-פיתוח, מפעל הטיים הארצי, בניינים למוסדות צבוריים ומסלתיים (חלק))
- 3) מסרד המסחר והתעשייה (כולל הענקות להוזלת מוצרים ושירותים חיוניים, פעולות לעידוד הייצוא, תעשייה ומלאכה)
- 4) מסרד הפיתוח (כולל פיתוח הערבה, טחצבים ומכרות, חטמל)
- 5) נטיא המדינה, הכנסת, מבקר המדינה
- 6) מסרד דהט"מ (כולל חכרי המטסלה, החברה המטסלתית לתיירות, חגיגות שנת העסור)
- 7) מסרד החוץ
- 8) מסרד הבריאות (כולל בניינים למוסדות צבוריים ומסלתיים (חלק))
- 9) מסרד הדתות (כולל בניינים למוסדות צבוריים ומסלתיים (חלק))
- 10) מסרד החינוך והתרבות (כולל בניינים למוסדות צבוריים ומסלתיים (חלק))
- 11) מסרד המטסדה
- 12) מסרד המספטים
- 13) מסרד הטעו (כולל בניינים למוסדות צבוריים ומסלתיים (חלק))
- 14) מסרד העבודה (כולל בטוח לאומי, שיכון, עבודות צבוריות בניינים למוסדות צבוריים ומסלתיים (חלק))
- 15) מסרד הפנים (כולל רשויות מקומיות - גם בהוטאה מועברת - הלוואות לרשויות מקומיות)
- 16) מסרד הדואר (כולל דואר-פיתוח)
- 17) מסרד התחבורה (כולל תחבורה-פיתוח)

41 טעות

(ג) תוספת זמן לטיעות האופוזיציה המסתייגות להנמקת הסתייגויותיהן (במסגרת הקריאה השנייה) 7

ס"ה כללי 62 טעות